

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΡΙΘ. ΔΗΜΟΣ. 78

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΑΣ

ΓΕΝΟΜΕΝΗ ΤΗΝ 10^{ΗΝ} ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1935
ΕΝ ΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΑΙΘΟΥΣΗ ΤΩΝ ΤΕΛΕΓΩΝ
ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΗΜΩ ΕΙΣΟΔΩ ΑΥΤΩΝ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ

Υ Π Ο

ΤΡΥΦΩΝΟΣ ΚΑΡΑΝΤΑΣΗ
ΠΡΥΤΑΝΕΩΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
1936

Μὲ μεγάλην χαρὰν καὶ συγκίνησιν ἐκτελῶ τὸ σημερινὸν χρέος ἀπέναντί σας, ἀγαπητοὶ φοιτηταὶ καὶ φοιτήτριαι.

Τὸ χρέος αὐτὸ τὸ ἐπιβάλλει βέβαια εἰς τὰς πανεπιστημιακὰς ἀρχὰς ὁ νόμος· ὁμολογῶ ὅμως ὅτι περισσότερον τὸ αἰσθάνομαι ὡς ψυχικὴν ἀνάγκην παρὰ ὡς νομικὴν ἐπιταγήν.

Ἡ πρώτη μας αὐτὴ ἐπικοινωνία, ἡ ὁποία ὄχι χωρὶς λόγον γίνεται μὲ ἐπισημότητα, δημιουργεῖ γύρω μας μίαν ἀτμόσφαιραν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν εἶναι δύσκολον νὰ μείνη τις ἀνεπηρέαστος.

Διακρίνω τὰς ἀνησυχίας καὶ τὰς ἐλπίδας σας διὰ τὴν νέαν σας ζωὴν· διαβάζω εἰς τὰ πρόσωπά σας μίαν ὑπερηφάνειαν, ἡ ὁποία προέρχεται ἀσφαλῶς ἀπὸ τὸ αἶσθημα ὅτι γίνεσθε ἀκαδημαϊκοὶ πολῖται· ὁ παλμὸς τῆς ψυχῆς σας ἔχει δημιουργήσει εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτὴν μίαν θερμότητα ἐνθουσιασμοῦ.

Κατὰ τὴν στιγμὴν, τὴν τόσον ἱερὰν, καθ' ἣν τὸ Πανεπιστήμιον ἀνοίγει ἐπισήμως τοὺς κόλπους του διὰ νὰ σᾶς δεχθῆ, ἔρχεται αὐθόρμητος ἀπὸ τὸ βάθος τῆς ψυχῆς μου ὡς πρώτη ἐκδήλωσις τοῦ δημιουργουμένου συνδέσμου μας ὁ χαιρετισμὸς τῆς ἀγάπης.

Μὲ τὸν χαιρετισμὸν αὐτὸν σᾶς καλῶ νὰ εἰσέλθητε εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἐπιστήμης καὶ Σᾶς τείνω τὴν χεῖρα μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι θὰ φανῆτε ἐξ ὀλοκλήρου ἄξιοι καὶ τῶν προσδοκιῶν τῶν ἰδικῶν μας καὶ τῶν ἐλπίδων τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι συναισθάνεσθε βαθύτατα τὴν ἱερότητα τῆς στιγμῆς αὐτῆς, τῆς τόσον σημαντικῆς καὶ διὰ τὸ προσωπικόν σας μέλλον καὶ διὰ τὸ μέλλον τῆς πατρίδος μας καὶ γενικώτερον τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας.

Σεῖς ἐκπροσωπεῖτε τὴν στιγμὴν αὐτὴν τὸ πνευματικὸν μέλλον τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, τὴν νεαρὰν στρατιάν, ἡ ὁποία θὰ παραλάβῃ τὴν ἄσβεστον δᾶδα τοῦ φωτὸς τῆς ἐπιστήμης, διὰ νὰ τὴν

παραδῶση λαμπροτέραν ἀκόμη εἰς τοὺς ἐπιγιγνομένους.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι συναισθάνεσθε βαθύτατα τὴν σημασίαν τῆς ἱερᾶς αὐτῆς στιγμῆς.

Διὰ τοῦτο ἀντὶ νὰ ἐπιχειρήσω μὲ μεγάλας φράσεις νὰ ἐξάρω τὴν ἀξίαν τῆς ἀποφάσεως, ἡ ὁποία σᾶς ὠδήγησεν ἐδῶ, καὶ τῆς ἀποστολῆς, πὺν ἀναλαμβάνετε, θὰ προσπαθῆσω, ὡς ἐκπρόσωπος μάλιστα τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν, νὰ ὁμιλήσω μαζί σας τὴν ἀπλὴν γλῶσσαν τῆς εἰλικρινείας, ἡ ὁποία εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ εὖρη ἀσφαλέστερον τὸν δρόμον τῆ καρδίας σας.

Ἐξεκινήσατε διὰ τὸ μέλλον γεμάτοι ἀπὸ τὰ ὥραϊα ὄνειρα καὶ τὰς γλυκείας ἐλπίδας τῆς νεότητος καὶ ἀπὸ τὴν αἰσιοδοξίαν ἐκείνην, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸ εὐεργετικὸν γνῶρισμα τῆς ἡλικίας σας.

Τὴν αἰσιοδοξίαν αὐτὴν, στοιχεῖον πολύτιμον τῆς ζωῆς, εἶναι ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ τὴν διατηρήσητε ἀκμαίαν καὶ ζωντανήν, παρήγορον συνοδὸν καὶ ἀναπτρωτὴν τῶν προσπαθειῶν σας, πηγὴν δυνάμεως καὶ ἐπιμονῆς εἰς τοὺς μόχθους σας.

Ἄλλὰ ἀκριβῶς διὰ νὰ καταστῇ τοῦτο δυνατόν, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀντικρύσετε ἀπὸ τοῦδε ψυχραίμως καὶ ἀφόβως τὴν πραγματικότητα, διὰ νὰ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ μέλλοντος μὲ ἀντιλήψεις ἀπατηλὰς καὶ συντριβῆτε ψυχικῶς ἀπὸ τὰ πρῶτά σας βήματα.

Ἡ πρώτη ἄλλως τε ἀρετὴ τοῦ ἐπιστήμονος εἶναι αὕτη. Ἡ ψυχραιμία ἀντιμετώπισις καὶ διάγνωσις τῆς πραγματικότητος, ἡ ὁποία καθιστᾷ αὐτὸν ἱκανὸν καὶ νὰ κυριαρχῇ αὐτῆς.

Καὶ τὸ πρῶτον στοιχεῖον, τὸ ὁποῖον προβάλλει ἐνώπιόν σας ἡ σημερινὴ πραγματικότης, εἶναι ἡ φοβερὰ κρίσις τῶν ἐπιστημονικῶν ἐπαγγελμάτων.

Ἄν ὑπάρχουν μεταξὺ σας καὶ μερικοί, τοὺς ὁποίους ὠδήγησεν εἰς τὰς πύλας τοῦ Πανεπιστημίου, ἡ εἰδυλλιακὴ ἀντίληψις μᾶς εὐκόλου μεταβολῆς προσωπικῆς καταστάσεως καὶ ἀκόπου ἐξασφαλίσεως; ἐνὸς λαμπροῦ κοινωτικοῦ μέλλοντος μὲ τὴν κτῆσιν ἐνὸς διπλώματος, θὰ εἶχον νὰ συμβουλευσω αὐτοὺς νὰ σκεφθοῦν ἀπὸ τῆς στιγμῆς αὐτῆς, ἐὰν δὲν πρέπη νὰ ἀναθεωρήσωσι τὰς ἀποφά-

σεις των και να απομακρυνθῶσιν ἀπὸ τὸν τόπον αὐτόν, ὁ ὁποῖος κινδυνεύει νὰ ἀποβῆ ἢ πηγὴ τῆς δυστυχίας των καθ' ὅλην των τὴν ζωὴν.

Παρήλθεν ἀνεπιστρεπτι ὁ καιρὸς, καθ' ὃν ὁ κομιστὴς ἐνὸς πανεπιστημιακοῦ πτυχίου, καθ' οἷονδήποτε τρόπον κτηθέντος, ἠδύνατο νὰ διαβιώσῃ ἐν ραστώνῃ τὸν ὑπόλοιπον βίον του εἴτε ὑπὸ τὴν θαλπωρὴν τοῦ δημοσίου προὔπολογισμοῦ, εἴτε δι' εὐκόλου καὶ ἀνέτου βιοπορισμοῦ, συνοδευομένου καὶ ὑπὸ κοινωνικῶν τιμῶν καὶ διακρίσεων.

Σήμερον, ὁπότε ὁ πληθωρισμὸς κυριαρχεῖ καὶ εἰς τὰ ἐπιστημονικὰ ἐπαγγέλματα καὶ ἑκατοντάδες καὶ χιλιάδες πτυχιούχων ὄλων τῶν πανεπιστημιακῶν σχολῶν προσφέρονται πρὸς οἰανδήποτε ἐργασίαν ἀντὶ εὐτελοῦς ἀντιμισθίας, πρέπει νὰ ἐννοηθῆ καλῶς ὅτι ἐν τῇ ἐπιστήμῃ δὲν ὑπάρχει πλέον θέσις εἰμὴ μόνον διὰ τοὺς « ἀριστοὺς ».

Ἐπὸ τὴν ἐννοίαν αὐτὴν ἢ σημερινὴ κρίσις τῶν ἐπιστημονικῶν ἐπαγγελμάτων δύναται νὰ ἀποβῆ καὶ εὐεργετικὴ.

Διότι, ἐὰν ἀντιληφθῆτε καλῶς τὴν πραγματικότητα, ἢ ὁποία σᾶς ἀναμένει, καὶ μόνον ἢ μέρος διὰ τὸ ἀτομικὸν σας συμφέρον σᾶς προδιαγράφει μὲ τρόπον πολὺ αὐστηρὸν ποῖα εἶναι τὰ καθήκοντά σας κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν σπουδῶν σας.

Ὅφείλετε δι' ἀόκνου, συστηματικῆς, ἐπιμόνου καὶ συντόνου ἐργασίας, νὰ καταστήτε οἱ « ἀριστοὶ » ἐν τῷ κλάδῳ τῆς ἐπιστήμης, τὸν ὁποῖον ἕκαστος ἐξ ὑμῶν ἐξέλεξε, καὶ νὰ κυριαρχήσητε ἀπολύτως τῶν μεθόδων καὶ τῶν γνώσεων, αἱ ὁποῖαι τὸν ἀπαρτίζουν. Εἶναι ὁ μόνος τρόπος διὰ νὰ ἐξασφαλίσητε τὸ μέλλον σας· εἰ δὲ μή, αἱ ὠραῖαι ἐλπίδες θὰ φυλλορροήσουν οἰκτρῶς, ἢ ἀπαισιοδοξία θὰ ἐμφωλεύσῃ εἰς τὰς καρδίας σας καὶ ἢ ἀπογοήτευσις θὰ συντρίψῃ τὴν ζωὴν σας.

Ἄλλὰ τὸ καθήκον αὐτό, τὸ ὁποῖον σᾶς ἐπιβάλλει, ὡς εἶπον, ἢ μέρος διὰ τὸ προσωπικὸν σας συμφέρον, ἐκπηγάξει καὶ ἀπὸ μίαν πολὺ ὑψηλοτέραν πηγὴν, ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀποστολήν, τὴν ὁποίαν ἐξελέξατε διὰ τὸν ἑαυτὸν σας.

Διότι ἢ ἐπιστήμη, τῆς ὁποίας ἀπεφασίσατε νὰ γίνητε μύσται

καὶ θεράποντες, εἶναι μία ἀνωτάτη κοινωνικὴ λειτουργία, μία ἐκ τῶν ὑψηλοτάτων ἐκφάνσεων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος καὶ ἐπιβάλλει καθήκοντα βαρέα εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι θὰ γίνουν ἀληθεῖς ἱεροφάνται αὐτῆς.

Ἡ καλλιέργεια τῆς ἐπιστήμης, ἡ διακονία τῆ ἀληθείας καὶ εἰς μικρὸν ἀκόμη τμήμα τοῦ ἀπείρου ἐπιστητοῦ εἶναι ἔργον σοβαρὸν, δύσκολον καὶ πλήρες εὐθυνῶν.

Δὲν εἶναι μόνον ζήτημα ἀδιακόπου προσκτήσεως συστηματικῶν γνώσεων, τὸ ὁποῖον εἶναι ἤδη κάτι ἀρκετὰ ἐπίμοχθον, δὲν εἶναι μόνον ζήτημα ἐξοικειώσεως πρὸς τὰς ἐπιστημονικὰς μεθόδους ἐρεύνης, ἡ ὁποία ἀπαιτεῖ ἀνάπτυξιν ἰδιαζουσῶν πνευματικῶν ἱκανοτήτων, ἀλλ' εἶναι καὶ ζήτημα ἠθους ἀνθρωπίνου.

Ἡ ἐπιστήμη δὲν εἶναι ἀπλῆ δεξιότηχία, δὲν εἶναι πνευματικὴ χειρωναξία.

Δὲν γίνεται κανεὶς ἐπιστήμων ἀληθῆς χωρὶς νὰ καλλιεργήσῃ ὅλον τὸν ἄνθρωπον.

Αὕτη εἶναι ἡ δευτέρα πηγὴ τῶν καθηκόντων σας, ἐξ ἴσου πραγματικῆ, ὅσον καὶ ὁ σκληρὸς ἀγὼν τῆς ζωῆς, ὁ ὁποῖος σᾶς ἐπιβάλλει νὰ γίνητε ἄριστοι ἐπιστήμονες.

Ἄλλ' ὑπάρχει καὶ τρίτον στοιχεῖον τῆς πραγματικότητος, ἀπὸ τὴν ὁποίαν προδιαγράφονται αἱ κατευθυντήριοι γραμμαὶ τῆς ζωῆς σας.

Μορφῶνεσθε, διὰ νὰ ζήσητε ὡς μέλη μιᾶς ὀρισμένης καὶ συγκεκομιμένης κοινωνίας, τῆς ἑλληνικῆς. Καὶ δὲν πρόκειται νὰ εἶσθε ἀπλᾶ μέλη αὐτῆς ἀλλὰ οἱ πνευματικοὶ ὀδηγοί, οἱ ἡγήτορες αὐτῆς.

Διὰ νὰ ἐπιτελέσητε ὅμως τὸ ὑψηλὸν τοῦτο ἔργον, τὸ πλήρες βαρυτάτων εὐθυνῶν, πρέπει νὰ καταστήτε ἀπολύτως ἱκανοὶ νὰ ἐναρμονίσητε τὴν προσωπικὴν ἀποστολήν σας, πρὸς τὴν ἀποστολήν τῆς σημερινῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, πρὸς τὰς ζωτικὰς ἀνάγκας τῆς καὶ τὰς ὑλικὰς καὶ τὰς πνευματικὰς καὶ τὰς ἠθικὰς

Τὸ νὰ ἐχητε πλήρη, σαφῆ καὶ ἐναργῆ συνείδησιν τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν, ἔστω καὶ εἰς τὸν ἰδιαιτέρον τομέα τῆς ἐπιστημονικῆς δράσεώς σας, τὸ νὰ μελετᾶτε αὐτὰς καὶ νὰ προσπαθῆτε μὲ ὅλην σας τὴν ψυχὴν νὰ τὰς ἱκανοποιήσητε γινόμενοι κατ' αὐτὸν καὶ μό-

νον τὸν τρόπον ἄξιοι τοῦ προορισμοῦ σας, εἶναι τὸ ὕψιστον τῶν καθηκόντων σας.

Αὐτὸ ἀποτελεῖ τὴν βαθυτάτην ὑπόστασιν σας καὶ τὴν ἀληθινὴν πηγὴν τῆς ἀξίας, ἣν ἐκπροσωπεῖτε διὰ τὴν κοινωνίαν αὐτὴν.

Ἐὰν δὲν καταστήτε ἄξιοι διὰ τὸν προορισμὸν σας αὐτόν, τότε ὄχι μόνον σεῖς προσωπικῶς ἐκπίπτετε εἰς ἀπλοῦς πνευματικῶς χειρῶνακτας καὶ ἐμπειροτέχνας, ἀλλὰ στερεῖτε τὸ κοινωνικὸν σύνολον μιᾶς ἀναγκαιοτάτης δι' αὐτὸ λειτουργίας καὶ καταβιβάζετε τὸ ἐπίπεδον τοῦ πολιτισμοῦ τῆς κοινωνίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκετε.

Ἡ ἐλληνικὴ λοιπὸν κοινωνία καὶ ἰδιαιτέρως διὰ τοὺς τροφίμους τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ἡ κοινωνία τῆς Βορείου Ἑλλάδος, αἱ ὑλικάι ἀνάγκαι αὐτῆς, ἡ σφυρηλάτησις τῆς ἐθνικῆς τῆς συνειδήσεως, ἡ ἠθικὴ καθοδήγησις τῆς, ἰδοὺ ἡ ἀνωτάτη πραγματικότης, ἐκ τῆς ὁποίας ἐκπηγάζουν τὰ βαρύτερα τῶν καθηκόντων σας.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι εἰσέρχεσθε ἐδῶ μὲ πλήρη τὴν συνείδησιν των. Χρέος τοῦ Πανεπιστημίου εἶναι ὄχι μόνον νὰ σᾶς μορφώσῃ ὡς ἐπιστήμονας, ἀλλὰ πρὸ πάντων νὰ κρατήσῃ ἄγρυπνον εἰς τὰς ψυχὰς σας καὶ νὰ καλλιεργήσῃ, νὰ φωτίσῃ καὶ νὰ ἐξυψώσῃ τὴν ἀνωτέραν αὐτὴν ἀνθρωπίνην καὶ ἐλληνικὴν συνείδησιν, ἡ ὁποία πρέπει νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τηλαυγὴς φάρος τῆς ζωῆς σας.

Μὲ αὐτὴν τὴν πεποιθήσιν σᾶς καλῶ νὰ προσέλθῃτε νὰ ἀνταλλάξωμεν τὸν χαιρετισμὸν τῆς ἀμοιβαίας ἀγάπης καὶ ἐμπιστοσύνης καὶ δέχομαι τὸν ὄρκον σας, τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι θὰ ἐπιτελέσητε τὸ καθῆκον σας καὶ θὰ γίνητε ἄξιοι τῆς ὑψηλῆς ἀποστολῆς σας.